

ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย *

Yang Weiyang (กานดา) **

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะและสถานภาพของตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย และวิเคราะห์บทบาทและคุณค่าตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย ขอบเขตของการวิเคราะห์คือ ศึกษานวนิยาย เรื่องดงดอกเหมย ของนันทนา วีระชน และเรื่องก่อนสายหมอกเลื่อน ของโบตั๋น โดยมีสมมุติฐานการศึกษา คือตัวละครหญิงชาวจีนที่ปรากฏใน นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย และเรื่อง ก่อนสายหมอกเลื่อน เป็นตัวละครที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้หญิงพยายามอยากมีฐานะของตนเอง และอยากเปลี่ยนสถานภาพของตน บทบาทและคุณค่าต่อสังคมยิ่งกว่าเดิม

ผลการวิเคราะห์พบว่าด้านลักษณะ ตัวละครหญิงชาวจีนคล้ายกับคนผู้หญิงจีนคือ เป็นเพศอ่อนแอ เชื่อฟังผู้ใหญ่และสามี เป็นคนเรียบร้อย และเข้าใจคนอื่น มีความกตัญญู และเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อประเพณี พุดไพเราะ มีเมตตาและใจดี และพูดจาพูดตามฐานะ คนที่มีนิสัยดีเพราะได้สืบความประพฤติที่ดีจากบรรพบุรุษ ส่วนคนที่มีนิสัยขัดแย้งกับครอบครัวนั้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากปัญหาทางด้านครอบครัว สังคมและการศึกษาของตนเอง ด้านสถานภาพของผู้หญิง มักมีฐานะ เป็นลูกสาว เป็นภรรยา เป็นย่าหรือยาย และเพื่อน ดังนั้นสถานภาพของผู้หญิงจึงมี 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านประกอบอาชีพและด้านสังคม ตัวละครส่วนใหญ่ทำตัวได้ดีมาก เนื่องจากการสั่งสอนของคนจีนคือ ในฐานะเป็นผู้หญิง ต้องทำตัวให้เรียบร้อย ดูแลครอบครัวให้ดี ประกอบอาชีพได้หลายอย่าง จึงมีโอกาทำงานแบบอื่นที่นอกจากเป็นแม่บ้าน เนื่องจากการยินยอม และความขยันหมั่นเพียรของตน จึงทำให้ผู้หญิงเริ่มมีฐานะในสังคม

ตัวละครหญิงชาวจีนที่ปรากฏในนวนิยายไทย นอกจากทำให้นวนิยายสมบูรณ์ขึ้นและมีสีสันแล้ว ยังมีหน้าที่ทำให้สังคมรู้จักความคิด และบทบาทของผู้หญิง เรียกร้องสังคมมาเคารพผู้หญิงกัน ให้เห็นถึงบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงที่อยู่ในประเทศไทย ยังสะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยผ่านตัวละครหญิงชาวจีน

คำสำคัญ : ชาวจีน นวนิยายไทย ลักษณะและสถานภาพ บทบาทและคุณค่า

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ “การวิเคราะห์ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษา อ.ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Chinese Female Characters in Thai Novels

Yang Weiyang (กานดา)

Abstract

The purpose of this research is to analyze characteristics and status of Chinese actresses in Thai fiction and to contemplate on the roles and values of Chinese actresses in Thai fiction. Scopes of analysis focused on 2 Thai fiction : Dong Dok Meuy by Nuntana Verachon and Kon Sai Mok Leurn by Botun. The hypothesis of the study is about Chinese actresses appearing in those two fictions who try to get wealth and change their status, roles and social values.

The result of this analysis finds that the characteristics of Chinese actresses are similar to Chinese women who are delicate, obey their husbands and the elders. They are polite, sympathetic, grateful, responsible to their customs. They speak sweetly and are kind-hearted. The ones who are nice receive good behaviors from their ancestors. But the ones who have behaviors contradicting to their families receive the influences from their family problems, social problems and educational problems. For women' status, they play various roles as daughter, wife, grandmother and friend. So there are three aspects of women's status which are family aspect, occupational aspect and social aspect. Most actresses in the fictions are very nice persons because they are cultured to perform neatly and to take care of their families well. They can earn a living in various kinds of jobs so they get an opportunity to work out of home besides housework. Through their perseverance and diligence, they can get rise in the world.

The Chinese actresses in Thai fiction do not only make the novel look lively but also reveal the thoughts and roles of women. Moreover they indicate the roles and status of women in Thailand and reflect Thai society through the Chinese actresses.

Keywords : Chinese, Thai novel, Characteristic and Status, Role and Value

บทนำ

ตัวละครคือองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย นักประพันธ์นวนิยายจะสร้างตัวละครสมจริง ตัวละครเป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่องหรือบุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นให้แสดงพฤติกรรมตามเหตุการณ์จริง ตัวละครในเรื่องมักจะมีสองแบบ คือคนดีกับคนชั่ว ไม่เพียงแต่คนไทยที่มีความเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คนจีนก็เชื่อแบบนี้เหมือนกัน เรื่องที่อยู่ในนวนิยายมักมาจากชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคม ผู้อ่านสามารถหาความรู้ต่าง ๆ ได้ผ่านนวนิยาย คนดีในนวนิยายเป็นตัวอย่างของผู้อ่านได้ บางเรื่องอ่านไปแล้ว ผู้อ่านมักนั่งคิดว่าตนเองยังขาดจุดใดทำไม่ค่อยดี จึงพยายามให้ตนเองทำตามสิ่งที่ดีที่อยู่ในนวนิยาย

เนื้อหาของนวนิยายไม่ได้กำหนดขอบเขต ไม่ว่าจะนวนิยายของประเทศไหนก็ไม่ได้จำกัดเพียงว่าให้เขียนถึงคนประเทศนั้นเท่านั้น นวนิยายไทยก็เช่นเดียวกัน ไม่เพียงเขียนถึงตัวละครชาวไทยเท่านั้น แต่เขียนถึงตัวละครชาวต่างชาติด้วย เช่น เรื่อง อาริที่ทมยันตี เขียนถึงชาวเกาหลี เรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดที่โบตันเขียนถึงครอบครัวชาวเวียดนาม รักแท้ของเจนจิที่นิดาเขียนถึงชาวพม่า นอกจากนี้ยังมีอีกหลายเรื่องได้เขียนถึงคนชาวจีนด้วย เช่น เรื่องกตัญญูพิศवासของหยก บูรพา และเรื่องกิ่งไผ่ของสีฟ้า เป็นต้น เรื่องที่เขียนถึงชาวจีนทำให้ผู้อ่านซึ่งเป็นชาวจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนเกิดความใกล้ชิดกับเรื่องราวในนวนิยายมากขึ้น

ในนวนิยายที่นำเสนอเรื่องราวของชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนมักเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของผู้ชายผ่านการนำเสนอตัวละครชาย เนื่องจากชาวจีนกลุ่มแรกที่เข้ามาเป็นประเทศไทยเป็นกลุ่มผู้ชาย เนื่องจากในสมัยก่อนผู้หญิงจีนถูกมัดเท้า ไม่อนุญาตให้ออกจากบ้าน ดังนั้นผู้หญิงจีนจึงมีหน้าที่ทำงานบ้าน ดูแลผู้ใหญ่และเลี้ยงเด็กเท่านั้น จึงไม่มีโอกาสออกเดินทางมาพร้อมผู้ชาย ในสมัยก่อน ฐานะระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงไม่เท่ากัน ผู้หญิงต้องอยู่ภายใต้อำนาจของสามี ผู้ชายมีหน้าที่หารายได้เลี้ยงทั้งครอบครัว เพราะฉะนั้นผู้ชายจึงสามารถออกเดินทางไปหาเงินที่ต่างประเทศได้ วรรณกรรมไทยจึงนำเสนอเรื่องราวของชายชาวจีนที่เข้ามาประเทศไทย ในช่วงที่พวกเขาเพิ่งมาสู่แผ่นดินไทย ยังไม่มีที่ดินสักผืนหนึ่งเป็นของเขาเอง ในสมัยนั้น คนไทยส่วนใหญ่จะทำอะไรทำกัน ส่วนคนจีนที่เพิ่งเข้ามานั้นไม่มีสิทธิจะทำได้ พวกเขาเดินทางมาแต่ตัวมาเท่านั้น ยังแก้ไขการกินและที่อยู่อาศัยไม่ได้ จึงยังไม่มีเงินทองมาซื้อที่ดินเพื่อทำอะไรทำางานแรกที่เขาทำมักเป็นคนงาน เช่น ตัวละครเหลียง ในเรื่องลอดลายมังกร งานแรกของเขาคือจับกังรับจ้างแบกกระสอบข้าวสาร ตัวละครฮั่ว ในเรื่องดงดอกเหมย งานแรกที่เขาทำคืองานจับกังแบกหามเมื่อสะสมเงินทองได้ พวกเขาถึงมือทำธุรกิจ เนื่องจากชาวจีนมีความขยันเป็นอาวุธ มีความกล้าหาญ และประหยัด จึงทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จด้านธุรกิจได้ พวกเขาช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจไทย ให้มีความเจริญก้าวหน้า ฯลฯ

นิสัยของชาวจีนคือมีความรับผิดชอบ ตอนแรกที่พวกเขาลงเรือมาสู่ทางตอนใต้ของทวีปเอเชีย ยังไม่รู้ว่อนาคตของตนเองเป็นอย่างไร จึงไม่ได้พาครอบครัวมาด้วย พอตนเองเริ่มมีฐานะแล้ว เขาจึงไปรับครอบครัวเก่าของตนจากเมืองจีนมาอยู่ด้วย สมาชิกของครอบครัวจากเมืองจีนจะมีผู้หญิงมาก

แต่บางคนก็พาภรรยาลงเรือมาด้วยตั้งแต่แรก เช่น เรื่องดงดอกเหมย ฮั่วก็พาเหมยมาพร้อมกันด้วย เพราะฉะนั้น ในนวนิยายไทย นอกจะเขียนถึงเรื่องผู้ชายแล้ว ยังเขียนถึงเรื่องผู้หญิงด้วย เราเรียกว่าตัวละครหญิง ผู้หญิงเหล่านั้นมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญมากอยู่ในนวนิยายไทย

ตัวละครหญิงที่ปรากฏในนวนิยายเป็นตัวแทนของผู้หญิงจีน ผู้แต่งมักจะชี้ลักษณะสถานภาพ บทบาท และคุณค่าของผู้หญิงจีนให้เห็นอย่างชัดเจน โดยผ่านตัวละครในนวนิยาย ผู้หญิงจีนสมัยก่อนอยู่บ้านทุกเวลา จัดการงานของครอบครัว จึงมีทำหน้าที่สั่งสอนลูกหลาน พวกเขาจะรักษาการสั่งสอนแบบเดิมไว้ ชาวจีนสมัยก่อนให้ความสำคัญกับคุณธรรมมาก ถือว่าเป็นคุณสมบัติที่ดั่งงามอย่างหนึ่งที่ทุกคนควรจะมี ลูกหลานได้รับการสั่งสอนด้วยคุณธรรมตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะครอบครัวที่ทำการค้าขาย คุณธรรมจะสำคัญยิ่งขึ้น สิ่งแรกที่คุณพ่อสอนคือความกตัญญู นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับความขยันหมั่นเพียร อดทน และการประหยัด เพื่อให้ชาวจีนได้มีชีวิตสบายและมีฐานะ อีกทั้งยังสั่งสอนลูกหลานให้รู้จักการพึ่งตัวเองด้วย ดังนั้นหน้าที่ของผู้หญิงจึงหนักมาก เพื่อไม่ให้ลูกหลานหลงทางในชีวิต พวกเขาต้องชี้แนวทางให้ลูก พวกเขามีบทบาทสร้างลูกหลานที่เป็นคนดีสำหรับในครอบครัว แต่สำหรับสังคมไทย พวกเขาได้มีส่วนร่วมที่โดดเด่นมากในนวนิยายไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษานวนิยายไทยที่มีตัวละครหญิงปรากฏในเรื่อง อย่างเด่นและมีบทบาทสำคัญต่อเนื่อง ได้แก่ นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ของนันทนา วีระชน และนวนิยายเรื่องก่อนสายหมอกเลื่อน ของโบทัน

สมมติฐานการวิจัย

ตัวละครหญิงชาวจีนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องดงดอกเหมย และเรื่องก่อนสายหมอกเลื่อน เป็นตัวละครที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้หญิงพยายามอยากมีฐานะของตนเอง และอยากเปลี่ยนสถานภาพของตน บทบาทและคุณค่าต่อสังคมยิ่งกว่าเดิม

ผลการวิจัยตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกตัวละครที่มีความเกี่ยวข้องในนวนิยาย ซึ่งเป็นหญิงชาวจีนทั้งหมด เพราะเห็นว่าตัวละครเหล่านั้นมีลักษณะเด่นชัด สามารถแสดงถึงบุคลิกภาพของหญิงชาวจีน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะและสถานภาพของหญิงชาวจีนโดดเด่นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้หญิงในครอบครัว

ครอบครัวของชาวจีนนั้น ผู้ชายเป็นหัวหน้าของครอบครัว ผู้หญิงนั้นดูเหมือนไม่มีความสำคัญใน

ครอบครัว ดังนั้นถ้าครอบครัวสามัคคีกัน ทุกสิ่งทุกอย่างในครอบครัวได้เป็นไปอย่างราบรื่น แต่ถ้าเราหันมามองผู้หญิงในครอบครัวจะพบว่า ผู้หญิงก็เป็นผู้ที่สำคัญในครอบครัวและในสังคมไม่แพ้ผู้ชาย ผู้หญิงเป็นแม่ที่ดีของลูก สั่งสอนให้ลูกทำดี กตัญญู ดูแลลูกให้มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ ทำงานบ้านทุกอย่างเพื่อครอบครัวของตัวเอง ผู้หญิงยุคใหม่มีความมั่นใจกับตัวเอง มีความสร้างสรรค์ มีความคิดเป็นของตนเอง รับผิดชอบทำงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ มีน้ำใจ เพื่อให้สังคมเจริญก้าวหน้าขึ้น ผู้หญิงสามารถมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายทุกอย่าง ดังนั้น ผู้หญิงในครอบครัวจึงมีความสำคัญมากเท่าผู้ชายเช่นกัน

1.1 ผู้หญิงในฐานะเป็นลูกสาว

ในธรรมเนียมจีน ลูกสาวที่ดีต้องเป็นต้นแต่เช้า รักความสะอาด และเป็นคนเรียบร้อย ช่วยยกน้ำมาให้ผู้ใหญ่ เคารพผู้ใหญ่ รู้จักเรื่องกตัญญู ดังนั้นไม่ว่าพ่อแม่ว่าอย่างไร ก็ไม่เถียงพ่อแม่ ไม่คัดค้าน การจัดการของพ่อแม่เด็ดขาด ต้องนึกอยู่ตลอดเวลา การที่ผู้ใหญ่ทำให้เราทุกอย่าง เป็นสิ่งที่ถูกต้องทุกอย่าง

1.1.1 ลูกสาวที่ทำตามที่พ่อแม่ต้องการ

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย กล่าวถึง ฮั่ว เป็นคนคุณหมิง ซึ่งอยู่ที่ประเทศจีน เมื่อฮั่วยังหนุ่มอยู่ เขาหลงรักลูกสาวของเจ้าแก้วที่ชื่อว่าเหมย ฝ่ายผู้ใหญ่ไม่อนุญาตให้ทั้งสองคนแต่งงานกัน เพราะฮั่วเป็นคนงานท่าเรือเท่านั้น สองคนก็หนีมาอยู่ที่ประเทศไทย เพื่อหาชีวิตใหม่ เมื่อมาถึงเมืองไทยแล้ว ฮั่วทำงานจับกังแบกหาม ช่างในท่าช้างของเจ๊ก สองคนก็แต่งงานกันแบบจีนในบ้านเรือนไม้เก่าแก่ ฮั่วหวังว่าเหมยจะคลอดลูกผู้ชายสักคนมาสืบสกุล ฮั่วรอเป็นปีๆ เสียตายที่เหมยคลอดมา 7 คนนั้นเป็นผู้หญิงทั้งหมด พอคลอดลูกคนที่ 7 มาไม่นาน เหมยก็ตาย แล้วลูกสาวทั้ง 7 คนก็ไม่ได้เป็นไปตามความต้องการที่ฮั่วอยากให้เป็น

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย หงส์เป็นลูกที่ดี ในฐานะเป็นลูกคนโต เธอพยายามจะทำตัวเป็นแบบอย่างของน้อง พ่อชอบให้ลูกเป็นคนทำการค้า เธอก็เปิดร้านตัดเสื้อ แล้วก็แต่งงานกับคนที่พ่อเลือกให้ แต่บางเรื่องก็ทำให้พ่อเสียใจมาก โดยเฉพาะตอนที่หงส์ร่วมมือกับน้อง ช่วยท้อหนีจากบ้านไปอยู่กับคนที่ตนเองรัก ทำให้พ่อผิดหวังกับการกระทำของหงส์มาก ดังที่กล่าวว่า

“ไม่...ไม่จริงจะปะ...”

หงส์ร้องไห้ “...ลูก...ลูกไม่ได้ตั้งใจที่จะ...”

“ไม่ตั้งใจ...”

ฮั่วแผดเสียงใส่หน้าหงส์ หล่อนสะดุ้งสุดตัวด้วยความหวาดกลัว

“...แต่ลือรู้...พวกลูกทุกคนรู้แต่ไม่มีใครห้าม ไม่มีใครขัดขวาง นี่นะหรือ...”

ไม่ได้ตั้งใจ เสียแรงปาร์กลูกทุกคน...เสียแรงเสียน้ำใจ...ไม่น่าเลย”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 233)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า ในฐานะเป็นลูกสาว ไม่มีใครจะตั้งใจทำให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ บางทีเพราะเห็นใจ จึงทำลายจิตใจของคุณพ่อคุณแม่โดยไม่ได้ตั้งใจ นี่คือนิสัยที่เกิดขึ้นระหว่างลูกกับผู้ใหญ่ เราไม่ได้ทำสิ่งทุกอย่างให้ท่านพอใจได้ นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย พยายามจะเตือนเราว่า ในฐานะลูก เมื่อเราทำอะไรต้องคำนึงถึงความคิดของผู้ใหญ่ จึงเป็นคนที่ไม่เข้าใจความคิดของพ่อแม่มาก เพราะได้อยู่กับคุณพ่อคุณแม่ตั้งแต่เกิด การเข้าใจคนอื่นมีหลายแบบ บางทีต้องแสดงออก บางทีเก็บไว้ในใจได้

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ลี้ เป็นลูกคนที่ 2 ของฮั่วกับเหมย ไม่ค่อยได้เรียนหนังสือ ไปเรียนเสริมสวยมา จึงเปิดร้านเสริมสวย ซึ่งเป็นร้านเดียวกับร้านทำเสื้อผ้าของหงส์ ช่วยลดภาวะของพี่สาวกับพ่อ ลี้ เป็นคนอ่อนโยน เป็นคนช่างสังเกต เอาใจสุภาพของพ่อ

“ปาจ๋า ทำทางปาเหนื่อยนะ ทำไมไม่ขึ้นไปนอนพัก หน้าร้านอาเฮียงก็อยู่
ปาไม่ต้องห่วงหรอก...”

“นี่ปาหลับไปนานแค่ไหน”

“ปาทำงานหนัก กลางคืนปิดร้านแล้วก็ต้องมานั่งคิดบัญชีอีกไก่อตุ่นจะปา
ไก่อตุ่นให้ปา ปาจะได้แข็งแรง”

“ลูก ๆ กลับกันหมดหรือยัง”

“กลับกันแล้วจะปา” ลี้ตอบรับ “ยกเว้น...อาจู่”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 157-158)

จากตัวอย่างได้รู้ว่าลี้เป็นคนที่ดีถ้วนรอบคอบ มีความสามารถในด้านการปลอบใจคนอื่น รักทั้งพ่อและพี่น้อง หวังว่าชีวิตได้เป็นไปอย่างดี ทุกคนได้เข้าใจกัน เพราะว่าความโกรธตลอดชีวิตไม่ใช่ชีวิตที่แก้ไข ปัญหาที่ดี ความโกรธช่วยอะไรเราไม่ได้ ลี้พูดจาอ่อนโยน เมื่อฟังคำพูดของลี้เสร็จรู้สึกสบายใจ เพราะลี้พูดอะไรก็คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่น เช่น ความรู้สึกของพ่อ ความรู้สึกของพี่น้อง พูดอะไรก็มีน้ำหนักที่พอสมควร ไม่ทำลายจิตใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้มากเกินไป

นวนิยายเรื่องก่อนสายหมอกเลือน พู่ย้งเป็นลูกสาวจีนหน้าตาดี เคยหมั้นกับหนุ่มจีนคนหนึ่ง แต่ยังไม่ทันเข้าพิธีแต่งงาน คู่หมั้นก็เสียชีวิตไป พู่ย้งก็กลับมาแต่งงานกับซุ่น ซุ่นเป็นลูกชายคนเล็กของลิ้มซ่ง การที่พู่ย้งยอมหมั้นกับหนุ่มจีนที่ไม่เคยเจอหน้ากัน ก็เพราะว่าพ่อของเธออยากตอบแทนบุญคุณฝ่ายพ่อแม่หนุ่มจีน พู่ย้งทำตามการจัดการของพ่อได้เต็มที่ ดังที่กล่าวไว้ว่า

ซุ่นเคยเห็นเจี๊ยงหลายครั้งเมื่อเธอกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ เธอชื่อพู่ย้ง

เป็นลูกสาวจีนหน้าตาดี อายุมากกว่าเขากับลักหลายปี เธอเคยบอกว่า

อยากอยู่ปรนนิบัติบิดาและช่วยงานขายรองเท้ามากกว่า แต่เกรงใจทางบ้านของฝ่ายชาย

“เขามีบุญคุณกับครอบครัวเรา ตอนมาอยู่เมืองไทยใหม่ ๆ บ้าน เราต้องพึ่งพาเขามาก แล้วเขายังเป็นคนแต่งแม่ให้พ่ออีกด้วย” พู่ยังบอกเมื่อเขาถามว่าทำไมเธอจึงยินยอมไปอยู่บ้านว่าที่สามีทั้งที่ไม่ได้เข้าพิธีแต่งงาน

(ก่อนสายหมอกเลื่อน. 2530 : 101-102)

นวนิยายเรื่องก่อนสายหมอกเลื่อน สร้างตัวละครพู่ยังให้เป็นตัวละครที่เป็นคนทำตามที่พ่อแม่ต้องการ ในความคิดแบบเดิมของจีน ลูกสาวที่ดีคือฟังการจัดการของพ่อแม่ ทำสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ เสียสละทุกอย่างเพื่อให้พ่อแม่พอใจ การแต่งงานเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ และสำคัญมากสำหรับผู้หญิง แต่ผู้หญิงจีนสมัยก่อน ไม่มีสิทธิเลือกคู่รักได้ การแต่งงานเหมือนเป็นการเล่นการพนันสำหรับพวกเธอ ชีวิตในอนาคตจะมีความสุขหรือมีแต่ความทุกข์ขึ้นอยู่กับโชคของพวกเธอ

1.1.2 ลูกสาวที่เป็นตัวของตัวเอง

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย หลินเป็นลูกคนที่ 5 เป็นคนเงียบ เป็นคนชอบคิด มีความกล้าหาญเมื่อเทียบกับพี่น้องคนอื่น หลินคิดถึงอนาคตมาก หลินเป็นคนเก่ง แล้วมีความต้องการให้ชีวิตของตนเองสมบูรณ์กว่า อยากออกนอกประเทศด้วยตนเอง ไม่พึ่งพาคุณพ่อ ที่จริงเขาก็ทำได้ แต่ว่าพ่อไม่อนุญาต ความฝันของเหมยจึงเกิดความขัดแย้งกับพ่อ ทำให้พ่อเสียใจและผิดหวัง ดังที่กล่าววว่า

“ปา”

น้ำตาของหลินรินรดดวงตาขึ้นมาอีก ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจประดังกัน

เข้ามาจนทับถม “ลูกจะสอบชิงทุนไปเรียนที่อเมริกา”

“เชียว...” อ้าวกระแทกเสียง “ใครอยากไปไหนทำอะไรก็เชียว ไตแล้วปีกกล้าขาแข็งแล้วนี่

มาบอกทำไม...ปาของลือเป็นแค่หัวหลักหัวตอ ไม่มีความสำคัญ

ไม่จำเป็นต้องมาบอกหรือกว่าพวกลือจะทำอะไร...ยังไง”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 241)

ในความคิดของชาวจีน ลูกมีสิทธิสืบทอดกิจการของครอบครัวหรือ ทำอาชีพคล้ายกับครอบครัว และต้องการให้ลูกอยู่ใกล้ตัว ที่หลินจากไปเรียนที่เมืองนอกนั้น เป็นเรื่องที่ใหญ่เกินรับไม่ได้ และเป็นเรื่องที่ผิดธรรมเนียมจีน หลินเป็นตัวแทนของผู้หญิง ซึ่งมีความต้องการจะเป็นตัวของตัวเอง ไม่อยากถูกบังคับอยากมีความอิสระและจัดการชีวิตของตน เพื่อให้ชีวิตของตนมีคุณค่า นวนิยายเรื่องดงดอกเหมยแสดงให้เห็นว่า เมื่อความฝันเกิดความขัดแย้งกับครอบครัว ผู้หญิงก็ตัดสินใจเองว่าเลือกอันใด และมีความกล้าหาญขึ้น

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย จูเป็นลูกคนที่ 6 มีนิสัยเหมือนหลิน มีความคิดของส่วนตัวมาก เขาเป็นคนละเอียด สังเกตความไม่ปกติของพ่อตามเหตุการณ์ เอาใจใส่สุขภาพของพ่อ จูเป็นคนที่มีความคิดเป็นของตนเองเหมือนกัน แยกความดีและความชั่วได้ชัดเจน จูเป็นคนพูดตรงและชอบวิจารณ์ แม้ว่าคำพูดเธอทำให้คนอื่นฟังแล้วรู้สึกไม่สบายใจ แต่ที่เธอพูดออกมาคือเรื่องจริง

“ปา ปาเป็นอะไรนะ”

“กิมจู ตื่นมาทำไมลูก ปาไม่ได้เป็นอะไรหรอก ปาปวดท้องนิดหน่อยนะ

ปาจะลงมากินน้ำชา”

“กินน้ำชาไม่ได้ ไม่หาย ต้องกินยา ต้องไปหาหมอ ปาจำ...โตขึ้นลูกจะ
เรียนหมอ ลูกจะรักษาปา ไม่ให้ปาตายเหมือนม้ามะนะจ๊ะ...”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 135)

จากตัวอย่างที่กล่าว ตัวละครกิมจูรู้สึกว่า การที่จะเป็นหมอเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ไม่เพียงต่อสนองความต้องการของตนเอง ฝ่ายพ่อก็ต้องการหมอบประจำ แล้วตัวละครกิมจูมีความกล้าหาญ เพราะกล้าแสดงความคิดของตนในโอกาสที่เหมาะสม เธออยากเป็นตัวของตัวเอง

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย สร้างตัวละครฮั่วเป็นคนเจ้าระเบียบ ฮั่วตั้งความหวังคือให้ลูกสาวทั้ง 7 คนมีความสุขความสบาย และทำอาชีพค้าขายกัน ฮั่วนึกว่าการค้าขายเป็นอาชีพที่ดีสำหรับลูกสาวทั้งหลาย นวนิยาย เรื่องดงดอกเหมย สร้างตัวละครจูเป็นผู้หญิงที่ต้องการจะเป็นหมอ ซึ่งเป็นอาชีพที่จิตใจพอแล้วจะยังหาโอกาสที่ดีมาโน้มน้าวใจพ่อ เพื่อให้พ่อสนับสนุนความฝันของตน นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย จะกล่าวถึงผู้หญิงกล้าแสดงความคิดของตนเอง ไม่ใช่เพศอ่อนแอ และอยากให้ชีวิตตนให้เกิดประโยชน์ และทำสิ่งที่ตนเองชอบ

1.1.3 ลูกสาวที่ทำตามด้วยและเป็นตัวของตัวเองด้วย

จากการศึกษานวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ตัวละครเหมยสมัยยังเป็นสาวอยู่ เหมยเป็นลูกสาวที่ดี แม้ว่าไม่มีแม่ ก็เชื่อฟังคำสั่งของพ่อ เหมยทำงานเก่งไม่ด้อยกว่าสาวคนอื่นที่มีแม่ดูแลอยู่ พ่อให้ทำอะไร ไม่ว่าตนเองจะชอบหรือไม่ชอบ ก็ไม่มีสิทธิจะปฏิเสธได้ เพื่อแสดงความกตัญญู พ่อของเหมยก็ชื่นชมลูกสาวของตนเองว่าเก่ง เขาอยากให้เหมยแต่งงานกับคนที่ตนเองเลือกให้ ดังที่กล่าวไว้ว่า

“อ้อ...มาพอดี นี่ใจละดอกเหมย ปีนี้อายุสิบเจ็ดปีแล้ว ถึงแม้ว่าดอกเหมย
จะกำพร้าแม่ แต่งานบ้านงานเรือน งานเย็บปักถักร้อยอบรมมาอย่างกุลสตรี
อาเหมย...รู้จักแม่สื่อเสียซีลูก แม่สื่อเขีนี่ทำหน้าที่แม่สื่อให้คู่บ่าวสาว
มาแล้วนับไม่ถ้วน ล้วนแต่แต่งงานอยู่กินกันเจริญรุ่งเรือง มีลูกหลานสืบสกุล
มากมาย”...

หญิงสาวรู้อีกเรื่องนวบ...ขยับก้าวเข้ามาด้วยแรงรังของสาวใช้ หล่อนยื่นกัมหน้า
นิ่ง ๆ เพื่อให้สาวใช้ของแม่สื่อเขยกวาดไปทั่วร่างอย่างพิจารณารวกับดวงตาคู่นั้น
เป็นคำพิพากษา...

(ดงดอกเหมย. 2544 : 3)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ตัวละครหมยแม่ไม่พอใจการจัดการของพ่อ ก็ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอะไร การที่ตัวละครยอมฟังตามคำสั่งพ่อ ก็เพราะเธอไม่อยากจะขัดใจพ่อ แต่หมยไม่ชอบวิธีการเลือกคู่แบบนี้ แสดงว่า ผู้หญิงชาวจีนในสมัยนั้น มีความคิดตั้งการเลือกคู่ แล้วก็อยากจะต่อสู้กับธรรมเนียมจีนโบราณเพื่อพาชีวิตของตนเองไปสู่ความสุข และมีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ไม่อยากยอมแพ้ชีวิต

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ท้อเป็นลูกสาวที่ฮั้วขึ้นชอบมากที่สุด เนื่องจากมีนิสัยเหมือนหมย และบุคลิกภาพก็เหมือนหมยด้วย ท้อเป็นคนเงียบ อ่อนหวาน และอ่อนแอ แต่ว่าเมื่อคุรักเธอไม่ได้การยอมรับจากพ่อ ระหว่างพ่อกับสามี เธอก็เลือกสามี ซึ่งทำให้พ่อไม่ได้ให้อภัยเธอนานหลายปี ดังที่กล่าวว่

“ท้อ...” ราชนส่งเสียง “ทางนี้...เร็ว...ไหนล่ะห้องผ้า”

ท้อโยนห้องผ้าให้ราชน หล่อหันไปมองพี่ๆน้องๆที่หน้าต่าง ท้อร้องไห้

“ดูแลไปด้วยนะ เจ้..”

ราชน ซาซิกกาปุรีและท้อวิ่งออกไปอย่างเร่งร้อน

หงส์และน้องมองตามไป แล้วจึงหันมาสบสายตากันด้วยความหัวน้กแล้ว

“นี่เราผิดหรือทำถูกนี่...”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 231)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย จะชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงมีความกล้าหาญยิ่งขึ้น เหมือนกับว่า เป็นความท้าทายธรรมเนียมจีนแบบดั้งเดิม การที่หนีพ่อแม่ไปอยู่กับผู้ชายเป็นเรื่องที่ขาดความกตัญญูและไม่มีคุณธรรม แต่ความรักทำให้ผู้หญิงกล้าหาญขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้หญิงกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ทำสิ่งที่ตนเองนึกว่าเป็นเรื่องถูก แต่การหนีนั้นไม่เท่ากับผู้หญิงชาวจีนเป็นคนใจแข็ง พวกเขาเธอก็ยังมีเรื่องที่เขาใจอยู่ ชาวจีนถือเรื่องกตัญญูมาก ไม่ว่าจะเกิดความขัดแย้งอะไรกับครอบครัว ความรักที่มีต่อครอบครัวก็ไม่เคยลดลง

1.2 ในฐานะเป็นภรรยา

ในฐานะเป็นภรรยา สิ่งที่ผู้หญิงต้องทำคือเคารพสามี ดูแลงานบ้าน ดูแลเด็กสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ดูแลผู้ใหญ่ มีความกตัญญูต่อผู้ใหญ่ ดูแลชีวิตประจำวันของสามี ช่วยการทำงานของสามี เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้กำลังใจสามี มีความอดทนและมีความตั้งใจจริง ฟังตามการจัดการของสามี

1.2.1 ภรรยาที่ทำงานบ้านเพียงอย่างเดียว

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย หมยแต่งงานกับฮั้วด้วยความรัก สองคนรักใคร่สนิทสนมกัน หมยเป็นภรรยาที่ดี นอกจากเป็นคนสวยแล้ว ยังเป็นคนที่เข้าใจสามี รวมถึงการให้กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต ช่วยให้ความฝันของสามีบรรลุผล คลอดลูกให้สามีครั้งแล้วครั้งเล่า และดูแลลูกทุกคนและงานบ้านอย่างดีทุกสิ่งทุกอย่าง คิดถึงสามีทุกครั้งก่อนคิดถึงตนเอง ตัวอย่างเช่น

“หมย การมีลูกหลายๆทำให้ร่างกายทรุดโทรมนะ มีแต่พ่อสมควรเถอะ

ผู้หญิงหรือผู้ชายก็เป็นลูก”

เหมยสั้นศิริชะ

“ไม่ได้...ฉันทำลายความฝันของฮั่วไม่ได้ ฮั่วต้องมีลูกผู้ชายเอาไว้สืบ
สกุลคนจีนถือว่าการไม่มีลูกผู้ชายสืบสกุลเป็นการเนรคุณต่อบรรพชน
ฮั่วจะต้องมีลูกชายให้ได้”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 41)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า เพื่อความฝันของสามี เหมยเสียสละมาก ในความคิดของเหมย การที่คลอดลูกชายให้สามีเป็นหลัก เรื่องส่วนตัวเป็นรอง เหมยคิดว่าโลกนี้ไม่มีสิ่งใดเหนือกว่าความฝันของสามี ใครก็ทำลายความฝันของสามีไม่ได้ นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้หญิงไม่มีลูกชายเป็นเรื่องที่ผู้หญิงเองก็รับไม่ได้ เหมือนกับว่าตนเองเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้นต้องแก้ความผิดด้วยตนเอง ความฝันของสามีเป็นเรื่องที่สำคัญกว่าเรื่องอื่น ตัวละครเหมยจึงเป็นตัวแทนของภรรยาที่ปฏิบัติตัวได้ดีมาก

1.2.2 ภรรยาที่ทำงานบ้านและงานอื่นด้วย

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ท้อกับสามีแต่งงานด้วยความรัก สองคนรักกันมาก บุคลิกภาพของท้อจะผสมผสานกับบุคลิกภาพที่ผู้หญิงจีนมีอยู่ และบุคลิกภาพที่ผู้หญิงสมัยนั้นก็ด้วย คืออยากมีกิจกรรมของตน ไม่เพียงอยู่บ้านเฉยๆ ดังที่กล่าวไว้ว่า

“เหนื่อยแยะเลย...ท้อ”

“ไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ อยู่บ้านท้อก็ต้องทำงาน”

“ท้อ...”

เขาตืดหล่อนเข้ามาอกอดไว้ “...กลางวันผมจะทำงานที่ร้านขายผ้าของ
ซาชิกาปุ่...กลางคืนจะออกไปขายโรตี ท้ออยู่บ้านไม่ต้องทำอะไรหน้าที
คอยดูแลบ้าน ท้ออย่าทำงานหนักนะ ผมไม่อยากให้ท้อลำบาก”
ท้อจะรับงานที่ร้านเจ้ามาทำ...งานสอยเสื่อ ปักเสื่อ ให้อยู่เฉย ๆ ท้ออยู่
ไม่ได้หรอก...”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 236)

จากตัวอย่างที่กล่าวเราเห็นได้ว่า ท้อเป็นภรรยาที่ดี เธอเข้าใจสามี และช่วยลดภาระของสามี ไม่อยากอยู่บ้านเฉย ๆ โดยที่ไม่ทำอะไร ให้สามียุ่งอยู่คนเดียว ชีวิตของทั้งสองเป็นชีวิตที่วัยรุ่นส่วนใหญ่อาจฉาบฉวยชายไม่อยากให้ภรรยาเหนื่อย ส่วนฝ่ายหญิงก็เป็นคนรู้เรื่อง ชีวิตแบบนี้จะมีความสุขได้อย่างไร นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงไม่พอใจที่จะต้องอยู่บ้านเฉยๆ การที่อยากจะทำออกมาเข้าร่วมสังคม ซึ่งออกมาทำงาน นอกจากสามารถลดภาระของสามีแล้ว ยังสามารถเติมเต็มชีวิตด้วย แต่ที่สำคัญคือช่วยเหลือครอบครัว เอาใจผู้ชายที่หาเงินมาจ่ายค่าปาก

1.3 ในฐานะเป็นเพื่อน

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย เหมยเป็นผู้หญิงที่แต่งงานไปแล้ว มิตรภาพระหว่างผู้หญิงที่แต่งงาน

ไปแล้วดูเหมือนว่าจะมีรั้วกัน กิจกรรมทุกอย่างก็อยู่ในเขตครอบครัว แต่โชคดียังมีเพื่อนสนิทชื่อโหมอยู่ ซึ่งโหมจะเป็นทั้งหมดคุณธรรมของลูกหมอย ในขณะเดียวกัน ยังเป็นเพื่อนที่จริงใจของหมอย การที่หมอยมีเพื่อนแบบนี้ ก็จะแสดงว่าหมอยก็เป็นคนจริงใจต่อเพื่อน ดังที่กล่าวไว้ว่า

“ หมอย...”

โหมอุทาน รับเข้าประคองให้หมอยนั่งลง “ เป็นอะไรนะ ร้องให้ทำไม ทะเลาะกับอ้าวมาหรือ...”

หมอยพยักหน้า ยังคงสะอึกสะอื้น ร้องให้

“นั่งลงก่อน...ทะเลาะกันเรื่องอะไรล่ะ แล้วลูก ๆ อยู่กับใคร อ้าวหรือนี่คงจะต่างเหนื่อยแล้วก็หงุดหงิดเข้าใส่กันซิ ก็น่าหรรษา มีลูกเป็นโขยงแล้วไหนจะอึดมท้องอีก งานเลี้ยงลูกเป็นงานหนัก แล้วไหนจะหุงหาข้าวปลา ซักผ้าเย็บอีกล่ะ อ้าว...ต้องเห็นใจหมอยมาก ๆ มันถึงจะลูกไม่ใช่สักแต่คิดว่าข้าเป็นผู้ชาย...เอ็งเป็นสาว”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 50)

จากตัวอย่างที่กล่าว นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงจีนในสมัยนั้นเริ่มมีสายตากว้างไกล แม้แต่งงานไปแล้วก็คบเพื่อนไปด้วย เห็นถึงความสำคัญของมิตรภาพในชีวิตประจำวัน มิตรภาพที่ดีจะไม่สนใจว่าทั้งสองฝ่ายมีฐานะอย่างไร สิ่งทั้งสองฝ่ายต้องทำคือ เคารพกับความยากลำบากกันซึ่งกันและกัน นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ส่งเสริมมิตรภาพระหว่างผู้หญิงกับผู้หญิง เพราะว่ามีมิตรภาพนั้นช่วยระบายนการความทุกข์ของผู้หญิงได้

2. สถานภาพในการประกอบอาชีพ

2.1 แม่บ้าน

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ท้อมีนิสัยอ่อนโยน งานที่ทำก็แตกต่างกัน ท้อไม่ได้มีกิจการเหมือนพี่ ๆ หน้าที่ของเธอคืออยู่ในบ้านดูแลงานบ้าน ท้อเป็นตัวแทนที่ดีสำหรับผู้หญิงที่เป็นแม่บ้าน แล้วก็ป็นอาชีพที่พ่อเธอพอใจด้วย เนื่องจากว่าผู้หญิงทำตัวเป็นแม่บ้านในสมัยนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังที่กล่าวไว้ว่า

ท้อตักข้าวแจกจ่ายทุกคน ในโต๊ะอาหารที่ทุกคนนั่งอยู่ในตำแหน่งเดิม ๆ

อ้าวเริ่มกินข้าวกับข้าวบนโต๊ะอุดมสมบูรณ์ เพราะอ้าวมีฐานะที่ดี ท้อทำหน้าที่

แม่บ้าน ด้วยหล่อนไม่มีอาชีพเช่นหงส์และลิ้ง ท้อจึงเป็นเหมือนกลไกของครอบครัว

หล่อนดูแลน้อง ๆ ที่ยังเรียนหนังสือ ซักรีดเสื้อผ้า ทำอาหาร และดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายของบ้าน

(ดงดอกเหมย. 2544 : 203)

ประเทศจีนมีสำนวนว่า คนเรามีนิสัยประเภทใด ก็ตัดสินใจได้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร จากตัวอย่างที่กล่าว จึงเห็นได้ว่า ในด้านอาชีพแม่บ้าน นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ไม่ได้ดูถูกอะไร เพราะว่างานทุกชนิดมีฐานะเท่าเทียมกัน แม่บ้านเป็นอาชีพที่ไม่จำกัดการศึกษา วัย และเป็นอาชีพที่ทำในบ้านสำหรับสมัยนั้น แล้วสมัยนั้นกำลังจะเป็นช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงอาชีพของผู้หญิง ซึ่งฐานะของผู้หญิงจากดั้งเดิมที่อยู่ในบ้าน กลายเป็นมีสิทธิเข้าร่วมการทำงานของสังคม ดังนั้น อาชีพแม่บ้านยังเป็นการที่ได้รับการยอมรับมาก และผู้หญิงชาวจีนที่ประกอบอาชีพแม่บ้านก็ได้รับความสำคัญเช่นกัน

2.2 ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างเสริมสวย

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย หงส์ได้ไปเรียนตัดเสื้อมา ส่วนลิ้งได้ไปเรียนเสริมสวย ทั้งสองอย่างเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้หญิงมาก และเป็นอาชีพทันสมัยด้วย เป็นอาชีพที่ผู้หญิงออกมาสัมผัสกับคนอื่นได้ และยังเป็นที่ทำมาหากินได้ดีกว่าทำงานบ้านอยู่ในบ้าน ดังที่กล่าวว่า

ร้านของหงส์กับลิ้งมีลูกค้าอยู่ข้างประปราย หงส์กำลังวัดตัวลูกค้า
เพื่อตัดเสื้อผ้า ลิ้งกำลังทำผม ขณะที่ราชันเก็บผ้าเข้าม้วนเขาชะงักเมื่อ
เห็นท้อหิวตะกร้ากับข้าวเข้ามาที่ร้านของหงส์และลิ้ง

(ดงดอกเหมย. 2544 : 197)

จากตัวอย่างได้เห็นทั้งหงส์กับลิ้งก็ยุ่งอยู่ แสดงว่าการตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างเสริมสวยเป็นอาชีพที่นิยม เนื่องจากมีคนมาร้านที่ทั้งสองทำกิจการ ตัวละครหญิงทั้งสองตัวนี้จึงสะท้อนให้เห็นการส่งเสริมผู้หญิงสมัยใหม่ว่า ผู้หญิงต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อที่ไม่ต้องพึ่งพาครอบครัวและสามี ผู้หญิงสามารถใช้ชีวิตได้ด้วยตนเอง ทำให้คนอื่นเห็นถึงคุณค่าของผู้หญิง ผู้หญิงมีนิสัยเป็นคนถี่ถ้วนรอบคอบ งานเย็บเสื้อผ้าเป็นงานที่เหมาะสมกับผู้หญิงมาก

2.3 แพทย์

อาหารการกิน ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเสื้อผ้า สี่อย่างนี้คือปัจจัยสำคัญที่มนุษย์ขาดไม่ได้ แพทย์มีความสำคัญเช่นเดียวกับยารักษาโรค ในสมัยก่อนคนที่แพทย์มักจะเป็นผู้ชาย เมื่อยุคเปลี่ยน ผู้หญิงก็มีสิทธิเป็นได้ เช่นนวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ความฝันของจูกี้คือเป็นแพทย์ เธอก็พยายามทำให้ความฝันของตนเป็นจริง ก่อนที่จะเป็นแพทย์ สิ่งแรกต้องทำก็คือการเรียนการแพทย์ ดังที่กล่าวว่า

จูกี้เวลาที่ข้อมือ เมื่อแยกออกมาใช้ชีวิตตามลำพังในหอพักนักเรียนแพทย์
จูกี้มีอิสระในการดูแลตัวเองมากยิ่งขึ้น หล่อและสุนัขต่างสอเบาเข้า
คณะแพทยศาสตร์ได้ในรุ่นเดียวกัน เวลาที่ผ่านมานานปียิ่งกระชับความสัมพันธ์
ของหล่อและเขายิ่งขึ้น

(ดงดอกเหมย. 2544 : 332)

จากตัวอย่างได้เห็นว่ามีโอกาสเรียนแพทย์ แสดงว่าผู้หญิงที่เรียนแพทย์ได้รับความนิยมาแล้ว แพทย์เป็นอาชีพอีกแบบหนึ่งของผู้หญิงได้ ผู้หญิงเริ่มอยากมีการประกอบอาชีพของพวกเขาเอง และอาชีพนั้นก็จะเป็นอาชีพที่ผู้ชายเคยทำมาก่อน การให้ตัวละครหญิงชาวจีนในนวนิยายไทยมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพแพทย์ ซึ่งเป็นอาชีพของผู้ชายนั้น แสดงให้เห็นความรู้ความสามารถของผู้หญิงว่าประกอบอาชีพของผู้ชายก็ได้เช่นกัน เป็นการประกาศและยืนยันว่าผู้หญิงชาวจีนนั้นมีคุณค่าเทียบทัดหรือเหนือกว่าผู้ชายด้วยซ้ำไป

3. สถานภาพทางสังคม

ผู้หญิงไม่มีฐานะในสมัยก่อน เนื่องจากว่า ผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ ไม่มีสิทธิได้รับการศึกษาเหมือนผู้ชาย แต่ผู้หญิงก็พยายามเปลี่ยนสถานภาพของตนในด้านการศึกษาด้านการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม

สถานภาพด้านการศึกษา

ระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลกระทบต่อการศึกษาของครอบครัวและบ้านเมือง ในนวนิยายเรื่องดงดอกเหมย สร้างตัวละครฮั่วเป็นพ่อที่หวังว่าลูกสาวทุกคนจะทำอาชีพค้าขาย เพื่อใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งคนจีนขำนาญเรื่องการค้า ฮั่วก็หวังลูกทุกคนเป็นแม่ค้ากัน อยากให้ลูกมีความรู้ด้านภาษาไทยเพื่อสะดวกในการค้าขาย แต่หลินได้รับความคิดแบบตะวันตก เขาอยากไปต่างประเทศ เพื่อค้นหาชีวิตใหม่ จึงทำให้ฮั่วผิดหวังมาก ดังที่กล่าวไว้ว่า

หลินเรียนมัธยมปลาย...

“เจ้ ปาจะว่ามัยถ้าหลินจะสอบชิงทุนไปอเมริกา”

“อเมริกา”

หงส์ขมวดคิ้ว “ทำไมต้องไปอเมริกา”

“หลินอยากไปเมืองฝรั่ง ไปเรียนรู้ว่าโลกกว้างแคไหน โลกต้องกว้างกว่านี้

โลกทั้งโลกยังมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้เยอะแยะ หลินอยากไปที่นั่น”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 200)

จากตัวอย่างที่กล่าวมา นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย เสนอว่าการที่มีการศึกษาสูง ทำให้ผู้หญิงได้รู้จักโลกยิ่งขึ้น และอยากจะขยายชีวิตความเป็นอยู่ของตนไปด้วย นอกจากนี้การแสวงหาก็กเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นชีวิตของผู้หญิงไม่จำกัดขอบเขต ไม่ใช่จะต้องอยู่ในครอบครัวเท่านั้น นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย เสนอว่าโลกนี้ต้องให้ออกโอกาสการศึกษาผู้หญิงเท่าเทียมกับผู้ชาย

นวนิยายเรื่องดงดอกเหมย ส่งเสริมผู้หญิงมีการศึกษา จึงสร้างตัวละครหญิงเป็นคนที่ชอบเรียนแพทย์ แต่ความมุ่งหมายของจูไม่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อ แต่นวนิยายเรื่องดงดอกเหมยก็แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยอมรับให้ผู้หญิงเรียนหนังสือ ดังที่กล่าวไว้ว่า

“กิมจู เป็นอะไรหรือเปล่า ไปทำผิดแล้วโดนปาตุเรื่องอะไรอีกล่ะ”

“น้ำโหม หนูสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ คณะแพทยศาสตร์”

โหมทิ้งผลไม้ในมือ ตื่นเต้นดีใจ ต่างกับฮั่วที่รับรู้ด้วยความเย็นชา หงุดหงิด

ไหมดิงตัวจูเข้ามากอดไว้ จูโอบกอดไหม ดิมจับความรู้สึกซาบซึ้งในจิตใจของ
ไหมเหมือนไหมเป็นแม่

“จริงหรือ...”

ไหมอุทานตื่นตื่น “กิมจู จูของน้ำแก่งจริง ๆ สอบเข้าแพทย์ได้นี้ก็หมายความว่า
ว่าหนูจะต้องแก่งเป็นที่หนึ่ง ต้องเตรียมตัวมาพร้อม แล้วก็ต้องเรียนหนักต่อไป
อีกหลายปี แล้วหนูก็จะเป็นคุณหมอ”

“น้ำไหม...น้ำไหมขมดีใจกับหนูจริง ๆ หรือ”

“ดีใจซี ทำไมน้ำจะไม่ดีใจล่ะ ในเมื่อกิมจูของน้ำกำลังจะเดินไปตามถนนสาย

ที่หนูฝันไว้ เป็นหมอ รักษาคนไข้ยากจน ทำงานเพื่อสังคม เป็นความดีที่ดั่งจะตายไปจะ”

(ดงดอกเหมย. 2544 : 201-202)

จากตัวอย่างที่กล่าว เราได้เห็นว่ นวนิยายเรื่อง ดงดอกเหมย แสดงให้เห็นอีกว่ สังคมไทยให้
โอกาสผู้หญิงเรียนหนังสือเท่าเทียมกับผู้ชาย และเรียนแก่งด้วย สังคมไทยในสมัยนั้นก็รู้ดีว่ การศึกษามีหน้า
ที่สำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ การได้เรียนหนังสือทำให้ผู้หญิงมีสติ แล้วเกิดความคิดว่ อยากให้ความรู้ที่ตนเอง
ได้เรียนมาเกิดประโยชน์ต่อมนุษยชาติ จึงมีความต้องการให้ชีวิตคุ่มค่า และไม่อยู่ตามความประสงค์ของ
ผู้ใหญ่ อยากทำแต่สิ่งที่ตนเองชอบ

การศึกษาทำให้ผู้หญิงฉลาดขึ้น พวกเขากล้าแสดงความคิดของตนและกล้าคิดถึงสิ่งที่เขาอยากทำ
ทำให้เขาอยากมีชีวิตแบบอิสระ ไม่ถูกใครบังคับ ทำให้ผู้หญิงอยากมีฐานะเท่าเทียมกันกับผู้ชาย รวมทั้งด้าน
การศึกษาและด้านการทำงาน สังคมไทยให้โอกาสมีการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย ไม่เพียงว่ โลกนี้มีผู้ชาย
เรียนหนังสือได้เท่านั้น เมื่อมีการศึกษาแล้วจึงทำให้มีสติ ตัวละครที่ปรากฏในนวนิยาย บางคนได้เรียนหนังสือ
จึงมีความคิดทันสมัย และพยายามให้ความฝันของตนเป็นไปได้อย่างจริง เพื่อให้ชีวิตของตนเองมีค่า จึงทำให้
สังคมเห็นถึงคุณค่าของผู้หญิง ไม่ถูกรู้สึกอีก ทุกคนในโลกใช้สายตาก็แบบหนึ่งมามองผู้หญิง

สรุปผลการวิจัย ลักษณะและสถานภาพของผู้หญิงชาวจีนเริ่มมีความเปลี่ยนแปลง รุ่นก่อน ๆ ยัง
ประพฤติตามประเพณีอยู่ ทำตัวเป็นคนเรียบร้อย การกระทำของตนอยู่ในบริเวณบ้านอย่างเดียว ดูแลงาน
บ้าน เลี้ยงลูก พอถึงรุ่นหลัง ก็เริ่มค้นชีวิตใหม่ พยายามให้ตนเองมีค่า ต่อสู้กับประเพณีเก่า พยายามให้
ความฝันของตนเป็นจริง

ตัวละครหญิงชาวจีนยังเก็บการพูดจาอ่อนโยนไว้ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ผู้หญิงมีอยู่ แต่ที่เปลี่ยนไปก็
คือ เริ่มกล้าแสดงความคิดเห็นของตน เคารพความจริง กล้าต่อสู้ความคิดแบบเก่าแก่ ไม่เท่ากับไม่เคารพ
ผู้ใหญ่ ความกล้าหาญที่จะไล่ตามความฝันของตนเอง และยังทำให้เราเห็นถึงภาพสะท้อนสังคมไทยผ่านตัว
ละครหญิงชาวจีน ดังมีต่อไปนั้

ชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละครหญิงจะสะท้อนถึงสังคมไทยอย่างชัดเจน ได้แก่ ตามในนวนิยายยุค
ที่กล่าวมาสังคมไทยให้โอกาสผู้หญิงมีอาชีพเท่าเทียมกับผู้ชาย มีความคิดสอดคล้องกับผู้หญิงในปัจจุบัน
แสดงว่ เวลาคนเรานิสัยไม่เหมือนกัน งานที่เราทำก็แตกต่างกัน ส่วนเรื่องอาชีพ ทุกคนมองว่อาชีพไม่มี

ความสูงต่ำ เพราะว่างานทุกชนิดมีฐานะเท่าเทียมกัน ผู้หญิงไม่ได้ด้อยกว่าผู้ชายในด้านการทำงาน งานที่ผู้หญิงทำก็ได้การยอมรับกันจากสังคมด้วย ผู้หญิงมีความสามารถเลี้ยงตนเองได้ และงานที่เขาทำก็ประสบความสำเร็จด้วย ไม่ใช่ผู้หญิงเกิดมาก็มีแต่พึ่งพาพ่อแม่และสามีเท่านั้น ปัญหาที่ใหญ่ที่สุดของตัวละครคือต่อสู้กับความคิดเก่า พยายามให้ตนเองมีฐานะขึ้น

นอกจากนี้ สังคมไทยให้โอกาสผู้หญิงมีการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย ไม่เพียงว่าโลกนี้มีผู้ชายเรียนหนังสือได้เท่านั้น เมื่อมีการศึกษาแล้วจึงทำให้มีสติ ตัวละครหญิงชาวจีนที่ปรากฏในนวนิยาย บางคนได้เรียนหนังสือ จึงมีความคิดทันสมัย และพยายามให้ความฝันของตนเป็นไปได้อย่างจริง เพื่อให้ชีวิตของตนเองมีค่า จึงทำให้สังคมเห็นถึงคุณค่าของผู้หญิง ไม่ดูถูกผู้หญิงอีก ทุกคนในโลกใช้สายตาดูอีกแบบหนึ่งมามองผู้หญิง

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวละครหญิงทุกตัวสร้างความประทับใจให้ผู้อ่านมาก ทำให้ผู้อ่านเห็นด้วยกับลักษณะและสถานภาพของตัวละครหญิงชาวจีน บทบาทและคุณค่าของตัวละครหญิงชาวจีน โดยเรียกร้องให้สังคมหันมาเคารพผู้หญิงกัน ชี้ให้เห็นถึงบทบาท และสถานภาพของผู้หญิงชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย ยังสะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยผ่านตัวละครหญิงชาวจีน ที่ผู้แต่งแต่งเรื่องขึ้น ก็เพราะว่าอยากให้คนจีนกับคนไทยเข้าใจการดำเนินชีวิตและเคารพกันซึ่งกันและกัน

บรรณานุกรม

- จรรยา เศรษฐกิจ และ อุมารณณ์ ภัทรวาณิชย์. (2541) **ความรับผิดชอบด้านครอบครัวและการทำงาน ที่มีผลต่อสุขภาพและความมั่นคงในชีวิตสมรสของผู้บริหารหญิง**. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากร และสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฑามาส ครุฑพุ่ม. (2549) **การพัฒนาอาชีพของกลุ่มสตรีในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคเหนือ จังหวัดลำปาง**. สารนิพนธ์ สศม. (การศึกษาตามหลักสูตรแรงงานและสวัสดิการ) กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542) **นวนิยายกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- รตชา. (2547) **เขียนนวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร : ทวีกิตี.
- วิภา กงกะนันทน์. (2540) **กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.
- อัมพร เอี่ยมสุรีย์. (2548) **เหี้ย กวง เอี่ยม วีรชนจีนโพ้นทะเล**. กรุงเทพมหานคร : บ้านพระอาทิตย์.